

Kriminalomsorgens regionkontorer

Deres ref:

Vår ref:
202004037-1081

Dato:
31.01.2021

TILTAK AV 31.01.2021 FOR HÅNTERING AV COVID-19

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) viser til brev av 18. januar 2021 om generelle nasjonale tiltak for håndtering av covid-19 i kriminalomsorgen, samt brev av 24. januar 2021 om særskilte tiltak relatert til risikonivå 4 og 5. Nedenfor følger oppdaterte landsdekkende føringer. I tillegg viser KDI til brev av 31. januar 2021 om særskilte tiltak i kommuner med risikonivå 4 og 5 / ring 1 og ring 2.

Valg av tiltaksnivå nasjonalt og lokalt

Da regjeringen innførte nasjonalt forsterkede smitteverntiltak etter jul og nyttår, var det nødvendig å følge opp dette med nasjonale, restriktive tiltak i kriminalomsorgen. Flere innsatte hadde utgang og sosial kontakt med personer utenfor fengslene i desember, noe som medførte en økt risiko for smittespredning ved enhetene. Som følge av denne økte risikoen var det nødvendig å avvente lettelser i tiltakene inntil situasjonen i enhetene var avklart. De nasjonale tiltakene ble dermed forlenget til 1. februar.

Situasjonen er nå varierende med hensyn til lokalt smittetrykk og risiko for spredning av mutasjoner og det er dermed også forskjeller i graden av inngripende tiltak som kreves i ulike deler av landet. Enhetene må følge med på hva som er gjeldende tiltaksnivå etter beslutning fra helsemyndighetene/lokale myndigheter.

I tråd med regjeringens tiltak av 30. januar 2021 skal det i kriminalomsorgen opprettholdes en restriktiv praksis når det gjelder ulike aktiviteter som innebærer fysiske møter mellom mennesker, da innbyggerne er bedt om å begrense sosial kontakt. Samtidig innføres en noe lempeligere praksis enn så langt i år når det gjelder innsatte i fengsel.

KDI minner om at dersom tiltakene i dette brevet ikke er tilstrekkelig ved den enkelte enhet, håndteres situasjonen i tråd med tidligere utsendte føringer. Dette i form av at lokalt nivå fremlegger en plan til regionalt nivå til godkjenning før den iverksettes. Regionalt nivå varsler KDI v/Kim Ekhaugen om planen før den iverksettes.

Varighet av tiltakene

Regjeringen varslet 30. januar 2021 at de nasjonale tiltakene innført 18. januar videreføres til «midten av februar». Tiltakene i dette brevet gjelder dermed til og med mandag 15. februar. KDI viser samtidig til brev av 31. januar om særlige tiltak i områder med risikonivå 4 og 5 hvor tiltakene er gitt kortere varighet.

Vedrørende skjønnsutøvelse i praktiseringen av straffegjennomføringsloven kapittel 3A

KDI vil presisere at kapittel 3A gir rammene for gjeldende rett når det gjelder kriminalomsorgens håndtering av covid-19-pandemien. Flere av bestemmelsene åpner for et skjønn hvor smittevern hensyn må veies opp mot behovet for sosial kontakt mv. KDI understreker at det i skjønnsutøvelsen skal sees hen til det lokale smittetrykket, herunder både hvilket risikonivå man befinner seg i og situasjonen innad i den enkelte enhet. Selv om kapittel 3A gjelder for samtlige enheter, vil de konkrete, skjønsmessige vurderingene måtte variere noe mellom enheter og over tid.

KDI understreker betydningen av at straffegjennomføringsloven kapittel 3A praktiseres på bakgrunn av konkrete vurderinger hvor det tas høyde for individuelle behov, sett opp mot smitterisiko. Prinsippet kan illustreres med følgende uttalelse i forarbeidene til § 45 e: *«blant annet legges vekt på betydningen av permisjonen eller frigang for den innsatte, og på hvor stor smitterisiko det må antas å ligge i den aktiviteten den innsatte ønsker å bruke permisjonen eller frigangen til.»*

Beslutninger i medhold av kapittel 3A skal skje i vedtaks form.

STRAFFEGJENNOMFØRING I SAMFUNNET

I utgangspunktet opprettholdes straffegjennomføring i samfunnet så langt det lar seg gjøre innenfor de smittevernregler som gjelder på ethvert tidspunkt og i de ulike geografiske områder. Smittesituasjonen gjør det imidlertid nødvendig med tilpasninger av hvordan straff gjennomføres i samfunnet da det er viktig å legge til rette for at myndighetenes smittevernråd kan overholdes og at ansatte og domfelte beskyttes mot smitte.

Personundersøkelser

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

«Friomsorgskontorene bes så langt det lar seg gjøre innenfor gjeldene smittevernregler om å gjennomføre personundersøkelser innen fastsatte frister, særlig personundersøkelsene for mindreårige.»

Kontakt med domfelte – oppmøte hos kriminalomsorgen

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

«KDI ber derfor om at kontakten mellom domfelte og ansatte i så stor grad som mulig foregår digitalt og/eller pr. telefon. Aktuelle hjelpemidler for kontroll og kontakt er VIS (løsningen video i samfunn), teams og telefon. Domfeltes oppmøter på friomsorgskontor, ND-senter mv. skal begrenses til de tilfeller hvor det er særlig god grunn til at det bør gjennomføres fysiske oppmøter.

Ved avgjørelsen av om domfelte skal møte fysisk hos kriminalomsorgen skal det gjøres en vurdering av om sikkerhetsmessige hensyn tilsier det. KDI presiserer særlig at oppfølgingen av prøveløslatte fra forvaring skal opprettholdes. Friomsorgskontorene må foreta grundige og individuelle vurderinger av hvordan den enkelte forvaringsdømte skal følges opp og hvordan ilagte vilkår skal kontrolleres.»

I tillegg gjelder følgende:

Særlig for ungdom og andre sårbare domfelte vil det kunne være spesielt krevende å opprettholde en straffegjennomføring i samfunnet under pandemien. Enkelte er avhengig av en særlig tett oppfølging for å kunne oppfylle fastsatte vilkår. KDI ber om at det vurderes om det i disse tilfellene kan og bør gjennomføres fysiske møter med kriminalomsorgen. Gjeldende smittevernråd skal følges. Samtaler kan gjerne skje utendørs ved at man går en tur sammen mv.

Gruppeaktiviteter

KDI opprettholder at inntil videre skal det ikke gjennomføres aktiviteter (program, sysselsetting mv.) i grupper. KDI viser til regjeringens føringer om at «Voksne anbefales å ikke drive organisering aktivitet innendørs».

Unntak kan vurderes for aktiviteter utendørs dersom smitteverntiltakene kan ivaretas fullt ut. Det må i så fall gjøres en helhetlig vurdering av smittevernsituasjonen, herunder de enkelte involvertes evne og vilje til å overholde smitteverntiltakene på en tilfredsstillende måte. Det er også relevant å se hen til sammensetningen av gruppene. KDI viser i den forbindelse til anbefaling fra regjeringen om at «Arrangementer utsettes dersom de samler personer fra flere kommuner.»

Overføring til straffegjennomføring med elektronisk kontroll av hensyn til kapasitet i fengslene jf. § 45 c

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

«Straffegjennomføringsloven § 45 c gir hjemmel for overføring av domfelte til straffegjennomføring med elektronisk kontroll dersom det på grunn av smittevern hensyn er nødvendig å redusere belegget i fengsel. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet og de vilkår og forutsetninger som fremgår av lovteksten og forarbeidene.»

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll

Det gjøres ingen endringer i føringer i brev av 4. og 18. januar når det gjelder straffegjennomføring med elektronisk kontroll og straffegjennomføring i eget hjem uten elektronisk kontroll jf. § 16.

Straffavbrudd ved straffegjennomføring i samfunnet jf. § 45 d

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

«Det følger av straffegjennomføringsloven § 45 d at «Kriminalomsorgen kan beslutte å avbryte gjennomføringen av samfunnsstraff, bøteteneste og program mot ruspåvirket kjøring dersom gjennomføringen på grunn av pålegg eller anbefaling fra helsemyndighetene eller endringer hos kriminalomsorgens oppdragsgivere ikke lar seg gjennomføre.»

KDI viser til bestemmelsen i sin helhet og de vilkår som fremgår av denne. KDI ber enhetene om å fortsette arbeidet med å finne alternative løsninger for aktivisering av domfelte, slik at straffen avbrytes kun i de tilfeller hvor det er nødvendig.»

STRAFFEGJENOMFØRING I FENGSEL

Tidligere utsendte føringer erstattes av følgende:

KDI finner nå på generelt grunnlag å kunne lempe noe på de restriktive føringene som har vært gjeldende så langt i 2021. Skjønnsutøvelsen ved praktiseringen av bestemmelsene i kapittel 3A som gjelder sosial omgang for innsatte i fengsel skal dermed ikke lenger være like streng, men i større grad se hen til smittetrykk og individuelle behov.

KDI viderefører derfor ikke utgangspunktet i tidligere utsendte føringer om at permisjoner, frigang og besøk ikke gjennomføres. Besøk og utganger kan imidlertid utsettes eller avlyses i tråd med §§ 45a og 45e. Det er naturlig å se hen til regjeringens nasjonale føringer om å «Unngå reiser i inn-

og utland, med mindre det er nødvendig.» og at «Alle bør begrense sosial kontakt». Det skal sees hen til de særskilte behovene mindreårige innsatte, samt barn som pårørende av innsatte, har.

Besøk i fengsel

Straffegjennomføringsloven § 45 a gir hjemmel for nektelse av besøk i fengsel som følge av covid-19: «*Etter en konkret vurdering kan kriminalomsorgen nekte besøk i fengsel dersom besøket vil innebære en særskilt smitte- eller helsefare, eller det på grunn av sykefravær i fengselet vil bli uforholdsmessig krevende å gjennomføre besøket.*»

KDI viser til bestemmelsen i sin helhet.

Permisjoner

Permisjoner kan begrenses med hjemmel i § 45e. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet.

Frigang

Frigang kan begrenses med hjemmel i § 45e. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet. I de tilfeller hvor innsatte gjennomfører frigang til ordinært, lønnet arbeid skal det søkes å motvirke at restriksjoner gjør at innsatte mister sitt arbeid.

Fremstillinger

I tråd med føringene ellers åpnes det for at det i noe større grad gjennomføres fremstillinger. I vurderingene skal det legges vekt på behovet for fremstilling, smittesituasjonen og bemanningssituasjonen ved enheten.

Utelukkelse fra fellesskap med andre innsatte som smitteforebyggende tiltak jf. § 45 b

Føringene i brev av 4. januar om praktisering av utelukkelse fra fellesskap som smitteforebyggende tiltak, samt betydningen av testing, opprettholdes.

Kompenserende tiltak

KDI ber enhetene om å opprettholde arbeidet med kompenserende tiltak og ber særskilt om at mindreårige innsatte og innsattes kontakt med egne mindreårige barn prioriteres.

KDI ber i tillegg enhetene om at alle innsatte gis 20 minutter gratis telefontid i perioden 1. – 15. februar. Dette som et tillegg til ordinær telefontid.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør

Maja Karoline Breiby
seniorrådgiver

Vedlegg: Straffegjennomføringsloven kapittel 3A

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.